द्वन्द्वारामेषु भूतेषु यश्चको रमते मुनिः । विद्धि प्रज्ञानतृप्तं तं ज्ञानतृप्तो न शोचति । १२४४५
शुभैर्लभति देवत्वं व्यामिश्रैर्जन्म मानुषं । अशुभैश्चाप्यधोजन्म कर्म्मभिर्लभते वशः ।
तत्र मृत्युजरादुःखैः सततं समभिद्रुतः । संसारे पच्यते जन्तुस्तत् कथं न विबुध्यसे ।
अहिते हितसंज्ञस्त्वमध्रुवे ध्रुवसंज्ञकः । अनर्थे चार्थसंज्ञस्त्वं किमर्थं नावबुध्यसे ।
संवेष्टमानं बहुभिर्मोहात्तन्तुभिरात्मजैः । कोषकारद्ववात्मानं वेष्टयन्नावबुध्यसे ।
अलं परिग्रहेणेह दोषवान् हि परिग्रहः । क्रिमिर्हि कोषकारस्तु बध्यते स परिग्रहात् । १२४५०
पुत्रदारकुटुम्बेषु सक्ताः सीदन्ति जन्तवः । सरःपङ्कार्णवे मग्ना जीर्णा वनगजा इव ।
महाजालसमाकृष्टान् स्थले मत्स्यानिवोद्धृतान् । स्नेहजालसमाकृष्टान् पश्य जन्तून् सुदुःखितान् ।
कुटुम्बं पुत्रदारांश्च शरीरं सञ्चयाश्च ये । पारक्यमध्रुवं सर्व्वं किं स्वं सुकृतदुष्कृतं ।
यदा सर्व्वान् परित्यज्य गन्तव्यमवशेन ते । अनर्थे किं प्रसक्तस्त्वं स्वमर्थं नानुतिष्ठसि ।
अविश्रान्तमनालम्बमपाथेयमदैशिकं । तमः कान्तारमध्वानं कथमेको गमिष्यसि । १२४५५
न हि त्वां प्रस्थितं कश्चित् पृष्ठतोऽनुगमिष्यति । सुकृतं दुष्कृतञ्च त्वां यास्यन्तमनुयास्यति ।
विद्या कर्म्म च शौचञ्च ज्ञानञ्च बहुविस्तरं । अर्थार्थमनुसार्य्यन्ते सिद्धार्थश्च विमुच्यते ।
निबन्धनी रज्जुरेषा या ग्रामे वसतो रतिः । च्छित्त्वैतां सुकृतो यान्ति नैनां छिन्दन्ति दुष्कृतः ।
रूपकूलां मनःश्रोतां स्पर्शद्वीपां रसावहां । गन्धपङ्कां शब्दजलां स्वर्गमार्गदुरावहां ।
क्षमारित्रां सत्यमयीं धर्म्मस्थैर्य्यवटारकां । त्यागवाताध्वगां शीघ्रां नौतार्य्यान्तां नदीं तरेत् । १२४६०
त्यज धर्म्ममधर्म्मञ्च तथा सत्यानृते त्यज । उभे सत्यानृते त्यक्त्वा येन त्यजसि तं त्यज ।
त्यज धर्म्ममसङ्कल्पादधर्म्मञ्चाप्यलिप्सया । उभे सत्यानृते बुद्ध्या बुद्धिं परमनिश्चयात् ।
अस्थिस्थूणं स्नायुयुतं मांसशोणितलेपनं । चर्म्मावनद्धं दुर्गन्धि पूर्णं मूत्रपुरीषयोः ।
जराशोकसमाविष्टं रोगायतनमातुरं । रजस्वलमनित्यञ्च भूतावासमिमं त्यज ।
इदं विश्वं जगत् सर्व्वमजगच्चापि यद्भवेत् । महाभूतात्मकं सर्व्वं महद्यत्परमाश्रयात् । १२४६५
इन्द्रियाणि च पञ्चैव तमः सत्त्वं रजस्तथा । इत्येष सप्तदशको राशिरव्यक्तसंज्ञकः ।
सर्व्वैरिहेन्द्रियार्थैश्च व्यक्ताव्यक्तैर्हि संज्ञितः । चतुर्व्विंशक इत्येष व्यक्ताव्यक्तमयो गुणः ।
एतैः सर्व्वैः समायुक्तः पुमानित्यभिधीयते । त्रिवर्गन्तु सुखं दुःखं जीवितं मरणं तथा ।
य इदं वेद तत्त्वेन स वेद प्रभवाव्ययौ । पारम्पर्य्येण बोद्धव्यं ज्ञानानां यच्च किञ्चन ।
इन्द्रियैर्गृह्यते यद्यत्तत्तद्व्यक्तमिति स्थितिः । अव्यक्तमिति विज्ञेयं लिङ्गग्राह्यमतीन्द्रियं । १२४७०
इन्द्रियैर्नियतैर्देही धाराभिरिव तर्प्यते । लोके विततमात्मानं लोकांश्चात्मनि पश्यति ।
परावरदृशः शक्तिर्ज्ञानमूला न नश्यति । पश्यतः सर्व्वभूतानि सर्व्वावस्थासु सर्व्वदा ।
सर्व्वभूतस्य संयोगो नाशुभेनोपपद्यते । ज्ञानेन विविधान् क्लेशानतिवृत्तस्य मोहजान् ।
लोके बुद्धिप्रकाशेन लोकमार्गो न रिष्यते । अनादिनिधनं जन्तुमात्मनि स्थितमव्ययं ।